

***Idee en opgave van Europa:***

***Het verzorgen van talen en cultuur in het geestesleven,***

***De overwinning van het nationale bewustzijn in het rechtsleven,***

***Het in praktijk brengen van bovennationale solidariteit in het economisch leven.***

Tijdens dit seminar willen we de idee en opgave van Europa behandelen. Ik zal kleine impulsreferaten geven als basis voor het gesprek. De volgende vragen en thema's kunnen aan de orde komen:

1. Wat houdt het zogenaamde zelfbeschikkingsrecht van volkeren in, waar komt het vandaan en waartoe heeft het geleid?
2. Hoe begon na de tweede wereldoorlog het proces van eenwording van Europa (trefwoorden: 'Europese Gemeenschap voor kolen en staal' en 'Hoge autoriteit'), en waar staan we tegenwoordig met de Europese Unie?
3. Hoe beoordelen we de proxy-oorlog (noot 1) tussen de Russische federatie en de Verenigde Staten in het oosten van Europa in de Oekraïne? (enkele gedachten hierover in noot 2)
4. Zwitserland als voorbeeld voor een supranationaal Europa (noot 3)
5. Een blik op de geestelijke opgaven en missies van de volkeren van Europa met behulp van de antroposofie: de volkeren van Europa hebben zich op verschillende tijdstippen tot nationale eenheden gevormd. Aan het begin van dergelijke processen stonden altijd geestelijke opgaven of missies.
6. Hoe komen we tot een supranationaal recht in Europa? Dat is volgens mij de belangrijkste vraag voor de toekomst van Europa.

***Heidjer Reetz***

1. Hoe onmenselijk en op geen enkele wijze nog in de tijd passend oorlogen tegenwoordig zijn, zou ik met een citaat uit een notitieboekje van Ita Wegman willen illustreren, dat van Pasen 1940 dateert: „.....Blijft u zo neutraal mogelijk - niet uit gemakzucht, maar uit liefde voor de mensheid. Dit zal resulteren in iets dat zich verzet tegen de oorlog, hem verzwakt en degenen ondersteunt die de oorlog als zinloos beschouwen. Degenen die in de ware zin van het woord neutraal zijn, zullen een gemeenschap vormen die de geest als wapen heeft en die zich verenigt met de doden, wier zielen werden verzwakt en die Michael naar de bovenzinnelijke werelden leidt. De tijdperken van oorlogen zijn voorbij - moeten voorbij zijn. Moderne oorlogen zijn alleen nog maar ordinaire moordacties. De strijd van de geest is de enige die moet worden uitgevochten - geest tegen niet-geest, opdat de levende Christus in de wereld kan binnentreden, niet alleen in de harten van mensen, maar ook als het hart van de aarde en van de kosmos.“

2. Europa staat sinds de uitbraak van de oorlog in Oekraïne en de verkiezing van Donald Trump nog gevaarlijker in het spanningsveld van oost en west dan ten tijde van de koude oorlog. Het oosten wordt tegenwoordig met Rusland en China geïdentificeerd. Achter Rusland staat China, maar ook staten als Iran. Europese machtspolitici geven, vanuit hun nationaal-politieke gezichtspunten, Rusland de schuld van de oorlog in Oekraïne. Zij zijn van mening dat Rusland geen invloed mag hebben op de vraag welk land lid van de NAVO mag worden. Deze politici, in het bijzonder in Engeland en Frankrijk, maar ook in bijna alle andere Europese staten, hameren op het belang van militaire kracht, wapenleveranties en economische sancties. Rusland vindt dat opname van Oekraïne in de NAVO haar veiligheid zozeer in gevaar zou hebben gebracht, dat haar geen andere keus overbleef dan deze oorlog te beginnen, teneinde dat te voorkomen: “Geen NAVO-raketten op 750 km van Moskou”. De Russische regering beroept zich daarbij op de principes van internationale samenwerking, zoals die in de statuten van de Verenigde Naties (1970), de verklaring van Helsinki (1975), de declaratie van Manilla (1982), het Charta voor de Europese veiligheid (1999) en de overeenkomst tussen de Russische federatie en de NAVO (1996) geformuleerd zijn. Wij willen een vrijlatend meningsbeeld vormen. Elke deelnemer kan zijn mening uiten en laten staan.

3 In Zwitserland leven sedert 1884 drie naties (Italianen, Fransen en Duitsers) in een staat met een federale wetgeving vreedzaam samen. Onder federalisme (van het latijnse foedus: bond of bondgenootschap) wordt een organisatieprincipe verstaan, waarbij de afzonderlijke leden (de lidstaten) over een zekere mate van zelfstandigheid beschikken en tegelijk een overkoepelende eenheid vormen. Wat kan Zwitserland voor Europa betekenen?

## Geopolitiek – EU tussen Oost en West. 1 – 3 augustus 2025

Kennis van zichtbare, maar veelal ook verborgen krachtvelden kunnen in belangrijke mate bijdragen tot het maken van keuzes die de voortgang van de mensheid ondersteunen. Binnen deze krachtvelden wil ik twee aspecten onderscheiden - de tegenstromen en de innerlijk beleefbare mensheidsontwikkeling.

Het krachtenveld bestaat m.i. uit vier tegenstromen die de mens wandelend op een smal pad ontmoet. Dat pad stapvoets te bewandelen vergt creativiteit, moraliteit en intuïtie. De vier tegenstromen neigen naar links, naar rechts, omhoog en naar beneden. Links in de autarkie en off grid, rechts in een sociaal netwerk van geniet en bezit niets. Naar boven door de algemene vernietiging van de leefomgeving en aarde. Naar beneden door de val in de unter-Natur in de technocratie. Zelfs de smalle weg kan neigen naar nostalgie en haastige spoed die verwant zijn aan links en rechts.

Wanneer je de tegenstromen niet kent kun je in verraderlijke draaikolken terecht komen. Covid, mRNA injectie, co2 klimaat dreigingen en oorlogen zijn existentiële draaikolken waar massa's mensen vast in geloven.

Te weten waar de mensheid heen beweegt is het andere noodzakelijke vergezicht waar de keuze voor richtingsbepaling op gebouwd is. Te denken valt hier aan de laverende tocht van Odysseus (Homerus) tussen Scylla en Charybdis. Tussen de vernietigende draaikolk of de zeelieden verslindende zeskoppige draak.

Van de vier tegenstromen zijn er twee oud en twee nieuw die vooral sinds 2000 werkzaam en actief zijn. De eerste twee tonen zich in een modern jasje als - het leven in illusies/ eigenbelang/ gemak / zelfverheerlijking en hoogmoed en aan de andere kant het kwaliteitsloos, mechanistische denken waar ook de recente massificatie onder valt.

De derde kracht is het zinloze geweld en de zelfvernietiging - het vernietigen van de aarde en het leven. De vierde kracht is de meest krachtige en innerlijk meest ingrijpende - het is de kracht die de eigen ethische kern teniet wil doen.

Bij de fenomenologische methodiek onderscheiden we verschillende fasen van kennis. De eerste betreft de directe ervaringen, dan begripssamenhang, dan krachtvelden en als laatste wezens. In bovenbeschreven krachtenvelden is het wandelend wezen dat we zelf zijn het meest direct ervaarbaar. De andere krachten zijn uiteindelijk ook manifestaties van wezens die voor de ingewijde direct te kennen zijn.

De wereldontwikkeling vraagt om een wijde en diepreikende blik die niet eenvoudig bereikt wordt. Beter om te zeggen is - dat ook hier geldt dat de weg het doel is. Het op weg zijn om enig zicht te krijgen op de motieven van invloedrijke personen en organisaties is mijn streven. Opdat je dan zelf kleine stapjes kunt zetten op de weg naar vrede, inzicht en verbondenheid.

Rudolf Steiner gaf daartoe reeds vele handvatten

- de aanzet tot de spirituele, juridische en economische verzelfstandiging valt samen met de verzelfstandiging van de drie functies van de ziel in de 19de eeuw.
- omslag van occulte genootschappen van de witte Broederschap naar zwarte magie.
- machtsblokken in de wereldpolitiek.
- China en het Midden Oosten aan de ene kant en Engeland en USA aan de andere kant.
- Europa en Rusland als het midden - en toekomstig midden - als centrum van de mensheidsontwikkeling.
- verslapen van de mensheidsopdracht. Wat is de mensheidsopdracht en hoe kun je die verslapen?

- Rudolf Steiner en zijn pogingen de hartecultuur op aarde te brengen.
- Sociale driegeleding ten tijde van WOI. Was er tijdens WOII ook een 'window of opportunity' voor de driegeleding van het sociale organisme? Moet er een grote derde wereld barbarij ontstaan die tientallen jaren kan duren voordat de astrale blindheid opklaart?
- sinds 1913 is het banksysteem ontstaan dat nu als de 'financiële wereld' de economie, politiek en geestesleven doordringt.
- De angst voor Rusland onder ogen zien en kijken wat zich hierin wil verstoppen.
- Welke stapjes zou je willen zetten in je eigen leven, maatschappelijk en in het economische leven.

*Jan van Gils*

## **EUROPA TUSSEN DE WESTERSE EN OOSTERSE LOGES**

Vooraf tijdens en na de Eerste Wereldoorlog beschreef Rudolf Steiner hoe de nieuwe cultuur van de geest die in Europa kan opkomen, bedreigd wordt door interventies vanuit het Westen - met name Engeland en Amerika - zowel als het Oosten, met name Rusland maar ook vanuit andere Oosterse landen. Arjen Nijeboer bestudeert deze thematiek grondig sinds 3 decennia en heeft in de gewone geschiedschrijving vele bewijzen gevonden voor de juistheid van Steiners inzichten. In zijn bijdrage schetst Arjen hoe dit geopolitieke krachtenveld eruit ziet en tijdens de hele twintigste eeuw - en zelfs uitmondend in de huidige Oekraïne-oorlog - de loop van de grote politiek heeft bepaald. Ook gaat hij in op hoe dit krachtenveld ook binnen Europa terug te vinden is in de tegenstelling tussen vrijmetselarij en jezuïtisme.

*Arjen Nijeboer*

### **Programma seminar 'Europa tussen Oost en West' 1-3 augustus 2025**

*Motto: geen partij kiezen, maar actief aan vrede werken door zo goed mogelijk een omvattend bewustzijn te vormen van het wereldtoneel.*

#### **1 augustus**

19.00u inloop met koffie en thee

19.30u welkom door Wouter

19.45u Inleiding en gesprek - Heidjer Reetz

21.00u Zingen - Kathinka

#### **2 augustus**

8.30u ontbijt

9.15u inleiding en gesprek— Jan van Gils

10.30u pauze

11u Zingen - Kathinka

11.15u inleiding en gesprek– Arjen Nijeboer

12.30u lunch

13.30u Onkruid wieden/schoffelen

15u30-17u inleiding en gesprek– Heidjer Reetz

18u warme maaltijd

19.45u Zingen - Kathinka

20.00u – 21.30u inleiding en gesprek– Jan van Gils

### **3 augustus**

8.30u ontbijt

9.15u inleiding en gesprek– Arjen Nijeboer

10.30u pauze

11.00u zingen- Kathinka

11.15u inleiding en gesprek– Heidjer Reetz

12.30u afsluitende lunch

(Aansluitend schoonmaken, opruimen, afrekenen, afscheid nemen...)